

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 12. maj 2025
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Maya Erhard Huniche
Sagsnr.: 2025-04428
Dok.: 3687038

Besvarelse af spørgsmål nr. 896 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 896 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 3. april 2025. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Sascha Faxe (ALT).

Peter Hummelgaard

/

Maria Carlsson

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 896 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”De senere år har der været gentagne eksempler på meget hårdhændet indgriben fra politiets side i ellers fredelige demonstrationer og civil ulydighed. Kan ministeren beskrive, hvilken type demonstrationer, der typisk ender med indgreb fra politiet? Kan ministeren desuden beskrive, hvad der er den udløsende årsag til de hårdhændede indgreb?”

Svar:

1. Som justitsminister er jeg meget optaget af, at borgernes mulighed for inden for lovgivningens rammer at bruge deres ytrings- og forsamlingsfrihed sikres. Det er helt afgørende i et demokratisk samfund, at alle kan udtrykke deres holdninger og frit kan forsamle sig, men man skal naturligvis holde sig inden for lovens rammer, når man gør brug af disse rettigheder.

I Danmark har vi gode rammer for, at alle kan benytte deres ytrings- og forsamlingsfrihed, og det skal vi til enhver tid værne om. Politiet spiller i den forbindelse en vigtig rolle, da politiet har til opgave at beskytte borgernes ret til at forsamle sig, herunder ved at sikre, at offentlige forsamlinger kan gennemføres på fredelig vis. De nærmere regler om politiets opgaver mv. i tilknytning til offentlige forsamlinger følger bl.a. af politiloven og ordensbekendtgørelsen.

Jeg vil i den forbindelse gerne understrege, at jeg generelt har stor tillid til politiet. Politiet gør en kæmpe indsats for vores fælles tryghed og sikkerhed.

2. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet skal bemærke, at det følger af politilovens § 7, stk. 1, at politiet har til opgave at beskytte borgernes ret til at forsamle sig, ligesom politiet i medfør af politilovens § 7, stk. 2, har ret til at overvære offentlige forsamlinger. Det fremgår af politilovens § 7, stk. 3, at politiet kan give påbud om, at en forsamling skal afholdes et andet sted end det påtænkte, eller fastsætte andre vilkår for forsamlingens afholdelse, når der er begrundet frygt for fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden, herunder betydelig forstyrrelse af færdslen, eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed. Det følger af politilovens § 7, stk. 4, at politiet kan forbyde

forsamlinger under åben himmel, når der af dem kan befrygtes fare for den offentlige fred, ligesom politiet efter politilovens § 7, stk. 5, kan give påbud om, at en forsamling under åben himmel skal opløses, hvis forsamlingen er til fare for den offentlige fred. Efter politilovens § 8 kan politiet gribe ind over for deltagere i en demonstration, hvis deltagerne giver anledning til fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Ifølge ordensbekendtgørelsens § 5 skal optog og møder på veje anmeldes ved personlig henvendelse til politiet senest 24 timer, før de skal finde sted. Anmeldelsen skal foretages af arrangøren eller en repræsentant for denne og indeholde angivelse af formålet med mødet eller optøget, tidspunktet, mødestedet og ruten samt det forventede antal deltagere.

Formålet med anmeldelsespligten er at give politiet mulighed for at foretage nødvendige færdselsmæssige foranstaltninger, opstille eventuelle vilkår for afholdelsen af demonstrationen samt at opstille en eventuel politimæssig tilstedeværelse for at beskytte borgernes ret til at forsamle sig. At en demonstration ikke er anmeldt til politiet, betyder imidlertid ikke, at demonstrationen er ulovlig.

Forud for selve demonstrationens afholdelse vurderer politiet bl.a. behovet for politimæssig tilstedeværelse i forbindelse med demonstrationen. Dette sker på baggrund af en dialog med arrangørerne og øvrige interessenter samt under inddragelse af erfaringer fra tidligere demonstrationer af samme type. På baggrund heraf foretager politiet en vurdering af risici i forhold til demonstrationen, der i mange tilfælde fører til, at der ikke er behov for politimæssig tilstedeværelse, eller at der alene er behov for politiets bistand til trafikregulering i forbindelse med demonstrationens afholdelse.

Såfremt vurderingen af risici tilsiger det, kan der udarbejdes en egentlig plan for den politimæssige indsats i forbindelse med en demonstration. Planen vil omfatte en strategisk hensigt, der overordnet beskriver den fremgangsmåde, der er styrende for den politimæssige indsats, samt en beskrivelse af den samlede politimæssige indsats. I den forbindelse kan både dialogindsats og anvendelse af det mobile indsatskoncept, som indgår i politiets håndtering af større menneskemængder, indgå som elementer, der kan bringes i anvendelse. Der vil endvidere kunne opstilles en reserve af ressourcer, herunder mandskabsressourcer, som kan indsættes, såfremt situationen tilsiger det.

Den politimæssige håndtering af en demonstration vil således i høj grad afhænge af den vurdering af risici, der udarbejdes, og i

den forbindelse tages ligeledes højde for den politimæssige indsats, hvis demonstrationen skulle udvikle sig i en utilsigtet retning.

Politiet vil alene gribe ind over for en demonstration, hvis der opstår en begrundet frygt for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed. Der må dog i forbindelse med demonstrationer accepteres visse gener fra forsamlingsdeltagerne, herunder kortvarige færdselshindringer, som politiet ellers ville kunne gribe ind over for, hvis de var forvoldt af enkeltpersoner eller tilfældigt sammenstimlede personer.

Det vil altid bero på en politifaglig vurdering i den konkrete situation, om der er behov for at foretage politimæssige dispositioner.

Politiets indgriben i forbindelse med en demonstration vil således altid skulle være afstemt i forhold til den konkrete fare, der måtte udgå fra demonstrationen, og enhver magtanvendelse fra politiets side skal ske i overensstemmelse med politilovens § 16, der fastslår, at politiets magtanvendelse skal være nødvendig og forsvarlig og alene må ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Det skal indgå i vurderingen af forsvarligheden, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade.

Såfremt politiet skønner det nødvendigt at gribe ind over for en demonstration, herunder deltagere i en demonstration, vil dette typisk i første omgang ske gennem dialog og herefter om nødvendigt gennem udstedelse af påbud. Det kan afhængig af situationen være påbud om at undlade konkrete handlinger, påbud om at lade sig visitere med henblik på at konstatere, om der er tilstedeværelse af genstande, der er egnede til at forstyrre den offentlige orden, eller påbud om at flytte demonstrationen til et sted, hvor den ikke udgør en begrundet frygt for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden.

Hvis politiets påbud ikke efterkommes, vil påbuddet efter en konkret vurdering kunne gennemtvinges ved hjælp af magt, og i yderste konsekvens kan politiet om nødvendigt frihedsberøve den eller de personer, der måtte give anledning til faren i medfør af politilovens § 8, stk. 4, 2. pkt.

Udgangspunktet for politiets håndtering af større menneskemængder, uanset arrangementets art, vil være dialog, der ofte har en forebyggende og deeskalerende effekt. Der vil derfor før, under og efter et arrangement gennemføres en ofte

offensiv dialog med relevante aktører med henblik på, at arrangementet kan gennemføres sikkert og inden for lovens rammer.

Såfremt et arrangement udvikler sig til uroligheder, eller enkelte grupper skaber utryghed eller begår lovovertrædelser, indsættes de nødvendige enheder efter politiets mobile indsatskoncept. Målet er, at uroligheder bringes til ophør, og/eller gerningspersoner anholdes og stilles til ansvar for deres gerninger, således at sikkerhed, ro og orden genoprettes, og arrangementet og den dialogbaserede indsats kan fortsætte.

Hvis urolighederne eskalerer og tager form af et opløb, vil politiet efter en konkret vurdering kunne gribe til opløsning af opløbet og gennemtvinge en sådan opløsning med magt, jf. politilovens § 9.”